

บทบาทของชุดมวลชนสัมพันธ์ในการเสริมสร้างความมั่นคง
ด้านการป้องกันปัญหาเสพติดให้กับชุมชน

เอกสารวิจัยส่วนบุคคล

โดย

พันเอก สุรพัศม์ นำชัยรุ่งรัมย์
ผู้อำนวยการกองยุทธการ กองทัพน้อยที่ 3

วิทยาลัยการทัพบก

กันยายน 2561

เอกสารวิจัยเรื่อง บทบาทของชุดมวลชนสัมพันธ์ในการเสริมสร้างความมั่นคง
ด้านการป้องกันปัญหาเสพติดให้กับชุมชน
โดย พันเอก สุรพัศม์ นำชัยรุ่งรัมย์
อาจารย์ที่ปรึกษา พันเอก ภาณุ เทียนทองดี

วิทยาลัยการทัพบก อนุมัติให้เอกสารวิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรหลักประจำ วิทยาลัยการทัพบก ปีการศึกษา 2560 และเห็นชอบให้เป็น
เอกสารวิจัยส่วนบุคคลที่อยู่ในเกณฑ์ระดับ

พลตรี

(ธีระพงษ์ เย็นอุทก)

ผู้บัญชาการวิทยาลัยการทัพบก

คณะกรรมการควบคุมเอกสารวิจัยส่วนบุคคล

พันเอก

(พิศณุ คงเมือง)

ประธานกรรมการ

ผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษา

(นางนภัสสรณ์ รังสิเวโรจน์)

พันเอก

(ภาณุ เทียนทองดี)

กรรมการ

พันเอกหญิง

(ปัทมา สมสนั่น)

กรรมการ

บทคัดย่อ

ผู้วิจัย พันเอก สุรพัทม์ นำชัยรุ่งรัมย์
เรื่อง บทบาทของชุดมวลชนสัมพันธ์ในการเสริมสร้างความมั่นคงด้านการป้องกัน
ปัญหายาเสพติดให้กับชุมชน
วันที่ กันยายน 2561   **จำนวนคำ :** 6,329   **จำนวนหน้า :** 17
คำสำคัญ ชุดมวลชนสัมพันธ์ (ชมส.), การเสริมสร้างความมั่นคง, การป้องกันปัญหา
ยาเสพติดให้กับชุมชน
ชั้นความลับ ไม่มีชั้นความลับ

อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ เป็นพื้นที่ห่างไกล ทุรกันดาร มีปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดที่รุนแรง จากสภาพปัญหาดังกล่าวรัฐบาลได้มีคำสั่งยกระดับพื้นที่อำเภออมก๋อยเป็นพื้นที่พิเศษ มีการจัดตั้งชุดมวลชนสัมพันธ์ (ชมส.) ภายใต้ศูนย์อำนวยการแก้ไขปัญหาความมั่นคงพื้นที่อำเภออมก๋อย (ศมพ.อ.อมก๋อย) โดยได้กำหนดบทบาทชุดมวลชนสัมพันธ์ให้มีหน้าที่หลักในการเสริมสร้างความมั่นคงด้านการป้องกันปัญหายาเสพติดให้กับชุมชน เพื่อช่วยลดปัญหายาเสพติด และการปลูกฝังในพื้นที่ โดยมีการเข้าไปให้ความรู้และประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับโทษพิษภัยของยาเสพติดให้กับชุมชน ทำให้ผู้ใช้ยาเสพติดเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษา อำนวยความสะดวกให้กับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในการบำบัดรักษาและติดตามผลผู้ผ่านการบำบัดรักษา นอกจากนี้ยังมีการให้ความช่วยเหลือกิจกรรมต่างๆในชุมชน บรรเทาทุกข์ บำรุงสุข สร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับประชาชน เข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนจนสามารถทำให้ชุมชนเกิดความไว้วางใจให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหายาเสพติด ส่งผลให้ปัญหายาเสพติดในชุมชนลดลง จึงเป็นการเสริมสร้างความมั่นคงด้านการป้องกันยาเสพติดให้กับชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ABSTRACT

AUTHOR : Colonel Suraput Numchairungrussamee

TITLE : The Role of Public Relations Army Group in Stability Reinforcement of Drug Problem Prevention to the Community

DATE : September, 2018   **WORD COUNT :** 6,329   **PAGES :** 17

Key Words : Public Relations Army Group, Stability Reinforcement, Drug Problem Prevention to the Community

CLASSIFICATION : Unclassified

Omkoï District, Chiang Mai Province is a backcountry area that has had a serious drug spreading problem. The condition led to the government's order of Omkoï District area - based improvement as a special area by having the assigned public relations army group establishment under center of Omkoï District area stability resolution. The public relations army group played an important role in reducing drug problem and opium production in the area, promoting drug's danger awareness, encouraging the understanding of the unit's role to the community, patrolling, preventing the area's illegal opium production, facilitating public health officers in the providing of rehabilitation and monitoring to treated opium addicts. The operation showed that public relations army group could access and insert themselves as the part of community members, which made the community knowledgeable and realized the dangers of drug, and encouraged more drug addicts into receiving treatment. These resulted in the community's drug problem reduction. So that the operation in stability reinforcement of drug problem prevention to the community can be operated efficiently.

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของชุดมวลชนสัมพันธ์ในการเสริมสร้างความมั่นคงด้านการป้องกันปัญหาเสพติดให้กับชุมชน เพื่อศึกษาจุดแข็ง ปัจจัยความสำเร็จ และปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานตามบทบาท รวมถึงความรู้และประโยชน์ที่ประชาชนในชุมชนอำเภออมก๋อยได้รับ ซึ่งผลวิจัยดังกล่าวได้ข้อมูลที่สามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาบทบาทของชุดมวลชนสัมพันธ์ ในสังกัดของศูนย์อำนวยการแก้ไขปัญหาคาความมั่นคงพื้นที่อำเภออมก๋อย (ศมพ.อ.อมก๋อย) ในการเสริมสร้างความมั่นคงด้านการป้องกันปัญหาเสพติดให้กับชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อไป

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ พันเอก ภรัถ เทียนทองดี อาจารย์ที่ปรึกษา และพยาบาลวิลาซีพ นภัสสรณ์ รังสิเวโรจน์ ผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษา ที่กรุณาให้คำปรึกษาในการทำวิจัยในครั้งนี้ และขอขอบคุณผู้ให้ข้อมูลทุกท่าน ทำให้การวิจัยฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ตามความมุ่งหวัง

อนึ่ง ผู้วิจัยหวังว่างานวิจัยฉบับนี้จะมีประโยชน์อยู่ไม่น้อย จึงขอมอบส่วนดีทั้งหมดนี้ให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกท่าน บิดา มารดา ครูบาอาจารย์ที่คอยชี้แนะและให้กำลังใจเป็นอย่างดี สำหรับข้อบกพร่องต่างๆที่อาจจะเกิดขึ้นนั้น ผู้วิจัยขอน้อมรับเพียงผู้เดียว และยินดีที่จะรับฟังคำแนะนำจากทุกท่านที่ได้เข้ามาศึกษางานวิจัยชิ้นนี้ เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนางานวิจัยต่อไป

บทบาทของชุดมวลชนสัมพันธ์ในการเสริมสร้างความมั่นคง ด้านการป้องกันปัญหายาเสพติดให้กับชุมชน

ปัญหาเสพติดเป็นปัญหาเรื้อรังของประเทศไทยที่มีมานาน ความรุนแรงของปัญหาเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งเอื้อให้ปัญหาเสพติดทวีความรุนแรงมากขึ้น อำเภออมก๋อยเป็นหนึ่งในจังหวัดเชียงใหม่ ที่มีปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดที่รุนแรงโดยเฉพาะฝิ่น ซึ่งอำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่เป็นพื้นที่ที่มีการปลูกฝิ่นมากที่สุดในประเทศไทย และยังพบว่ามี การแพร่ระบาดของยาเสพติดชนิดอื่นร่วมด้วย โดยมีทั้งกลุ่มผู้ค้า ผู้ปลูก ผู้เสพ และผู้ติดจำนวนมากในพื้นที่ ที่ผ่านมาหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนพยายามแก้ไขปัญหการแพร่ระบาดของยาเสพติดในอำเภออมก๋อยอย่างต่อเนื่อง แต่ยังไม่สามารถแก้ปัญหายาเสพติดให้หมดไปได้ จากสภาพปัญหาดังกล่าวรัฐบาลได้มีคำสั่ง ยกกระดับพื้นที่อำเภออมก๋อยเป็นพื้นที่พิเศษ มีการจัดกลไกการบริหารจัดการและมีกำลังปฏิบัติการประสานงานร่วมกับหน่วยงานในพื้นที่เพื่อแก้ปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภออมก๋อย ภายใต้การดำเนินงานของศูนย์อำนวยการแก้ไขปัญหายาเสพติดพื้นที่อำเภออมก๋อย (ศมพ.อ.อมก๋อย) มีการจัดตั้งชุดมวลชนสัมพันธ์ (ชมส.) ขึ้นโดยมีหน้าที่หลักในการเสริมสร้างความมั่นคงด้านการป้องกันปัญหาเสพติดให้กับชุมชน คือ ลดปัญหาเสพติดและการปลูกฝิ่นในพื้นที่ ประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ถึงโทษพิษภัยของยาเสพติดให้กับเยาวชนและคนในชุมชน พบปะทำความเข้าใจกับชุมชนถึงบทบาทหน้าที่ของหน่วยงาน ลาดตระเวน และป้องปรามการลักลอบปลูกฝิ่นในพื้นที่ และอำนวยความสะดวกให้กับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ในการบำบัดรักษาและติดตามผู้ผ่านการบำบัดรักษา ซึ่งบทบาทดังกล่าวกำหนดโดยศูนย์อำนวยการแก้ไขปัญหายาเสพติดพื้นที่อำเภออมก๋อย (ศมพ.อ.อมก๋อย) ดังนั้นผู้ที่ปฏิบัติงานในชุดมวลชนสัมพันธ์ (ชมส.) จำเป็นต้องรับรู้และเข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ดังกล่าว รวมทั้งต้องมีการสื่อสารและสร้างความเข้าใจให้กับประชาชน ผู้นำชุมชนและหน่วยงานต่างๆ ที่ต้องประสานการทำงานในพื้นที่ที่รับผิดชอบให้มีความเข้าใจตรงกัน เพื่อสร้างความสัมพันธ์และเกิดความร่วมมืออันดี ส่งเสริมให้ประชาชนและชุมชน

มีส่วนร่วมกับการทหารในการป้องกันตนเองและชุมชนจากปัญหายาเสพติด และปัญหาอื่นๆ อย่างจริงจัง ดังนั้น การทบทวนบทบาทของชุดมวลชนสัมพันธ์ (ชมส.) ในการเสริมสร้างความมั่นคงด้านการป้องกันปัญหาเสพติดให้กับชุมชน จึงมีความสำคัญเพื่อให้ทราบถึงผลที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ของชุดมวลชนสัมพันธ์ (ชมส.) จุดแข็ง ปัจจัยความสำเร็จ และปัญหาอุปสรรคที่ยังมีอยู่ เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย และวางแผนในการพัฒนาบทบาทของชุดมวลชนสัมพันธ์ (ชมส.) ให้เกิดประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชนและประชาชนต่อไป

ความรุนแรงของปัญหาเสพติดนั้นรัฐบาลแต่ละยุคได้ตระหนักและเห็นความสำคัญ โดยมีการบังคับใช้กฎหมายที่เข้มงวดและเหมาะสม มีการสร้างองค์ความรู้เรื่องโทษพิษภัยอันตรายของยาเสพติดให้กับเด็กและเยาวชน และประชาชน รวมทั้งการฟื้นฟูผู้ป่วยยาเสพติดให้กลับสู่ภาวะปกติ แต่จากการเฝ้าระวังปัจจัยเสี่ยงทางสังคมในประเทศไทย ยังพบว่าแนวโน้มของปัญหาเสพติดอยู่ในเกณฑ์สูง ความอ่อนแอของครอบครัว และชุมชน ส่งผลให้ภูมิคุ้มกันทางสังคมไม่สามารถป้องกันปัญหาเสพติดได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในครอบครัวและชุมชนที่มีปัญหาเสพติด¹ ซึ่งปัญหาเสพติดไม่ได้กระทบเฉพาะบุคคลในครอบครัวหรือบุคคลใกล้เคียงเท่านั้น ยังส่งผลกระทบต่อชุมชน ทำให้ชุมชนอยู่ในสภาพที่อ่อนแอ ความเข้มแข็งที่เคยพึ่งตนเองได้ก็ลดน้อยลง เป็นเหตุสำคัญให้ปัญหาเสพติดเข้ามาแพร่ระบาด จากรายงานของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ปี 2558 พบว่ามีชุมชนมากถึง 16,408 ชุมชน ทั่วประเทศที่ต้องเฝ้าระวังปัญหาเสพติดในระดับสูงสุด²

และจากการประชุมสมัชชาสหประชาชาติสมัยพิเศษว่าด้วยปัญหาเสพติดโลก ค.ศ. 2016 หรือ UNGASS 2016 (United Nation General Assembly Special Session) ระหว่างวันที่ 19-21 เมษายน 2559 ณ ศูนย์การประชุมสหประชาชาติ นครนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา ที่ประชุมสรุปแนวทาง 5 หัวข้อหลักแต่หัวข้อที่สอดคล้องกับการศึกษาวิจัยมีดังนี้ หัวข้อที่ 1 ยาเสพติดและสุขภาพมีการเปลี่ยนกรอบความคิดจากสงครามยาเสพติด เป็นการใช้อาธารณสุขนำการแก้ไขปัญหาเสพติด เน้นสุขภาพผู้ป่วยในลักษณะ

บูรณาการ ครอบคลุมและสมดุล หัวข้อที่ 2 ยาเสพติดและสิทธิมนุษยชน การกล่าวถึง มิติสิทธิมนุษยชนโดยรวมถึงสิทธิในการเข้าถึงยาและการใช้ยา รวมทั้งการบริการ สาธารณสุข การคำนึงถึงการถูกตีตราเมื่อติดยาเสพติดหรือครอบครัวย้ายยาเสพติด การลดทอนความเป็นอาชญากรรม การยกเลิกโทษประหารชีวิต และในหัวข้อที่ 5 การพัฒนาทางเลือก ที่ประชุมให้ความสำคัญกับการใช้แนวทางการพัฒนาทางเลือกในการ แก้ไขปัญหาเสพติดเพื่อให้เกิดความยั่งยืน โดยให้มีการพัฒนาสภาพแวดล้อมและ ปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิต เพื่อให้เป็นการแก้ไขปัญหายาอย่างครบวงจร ซึ่งปัจจัยที่จะมี ส่วนให้เกิดความสำเร็จในการดำเนินการ คือ ความร่วมมือจากภาครัฐและจากทุกภาคส่วน³

ตามนโยบายของรัฐบาลและนายกรัฐมนตรี ได้ประกาศอย่างชัดเจนที่จะสนับสนุน การมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคมและภาคชุมชนในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในด้านต่างๆ โดยสร้างความเข้มแข็งให้ภาคประชาสังคมและภาคชุมชนเพิ่มมากขึ้น จะเป็นส่วนสำคัญ ที่จะทำให้ปัญหาเสพติดและปัญหาสังคมอื่นๆได้รับการแก้ไขอย่างแท้จริง การแก้ไข ปัญหาเสพติดโดยภาครัฐเพียงฝ่ายเดียวไม่สามารถขจัดปัญหาเสพติดให้ลดลง หรือหมดสิ้นไป จำเป็นจะต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะ ประชาชนที่อยู่ในพื้นที่นั้นๆให้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหายาเสพติดการเสริมสร้าง ความมั่นคงให้ชุมชนถือเป็นรากฐานที่สำคัญเพราะจะทำให้ชุมชนเข้มแข็ง ประชาชน มีคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถเข้าถึงปัจจัยพื้นฐานของชีวิตได้เท่าเทียมกัน⁴ แม้ว่าปัจจุบัน ประเทศไทยจะมีการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง สามารถพึ่งตนเองได้ในระดับหนึ่ง แต่ก็ยังมี ความเหลื่อมล้ำ ทำให้คนบางกลุ่มยังขาดโอกาส โดยเฉพาะชุมชนชนบทในพื้นที่ห่างไกล

อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ เป็นหนึ่งใน 25 อำเภอของจังหวัดเชียงใหม่ ตั้งอยู่ทาง ใต้สุดและห่างจากตัวจังหวัดเชียงใหม่ 179 กิโลเมตร⁵ เป็นพื้นที่ห่างไกลและประชาชน ขาดโอกาสเพราะส่วนใหญ่อาศัยอยู่บนพื้นที่ราบสูง ยากต่อการเข้าถึงการบริการ ในด้านต่างๆ ทั้งด้านการศึกษา ด้านการสาธารณสุข และด้านการคมนาคม อำเภออมก๋อย ยังเป็นพื้นที่ที่มีการแพร่ระบาดของยาเสพติดประเภทฝิ่นสูงที่สุด และเป็นพื้นที่ที่มีการปลูก ฝิ่นเป็นอันดับหนึ่งของประเทศไทย มีผู้เกี่ยวข้อง ทั้งผู้ปลูก นายทุน ผู้รับจ้างแรงงาน ผู้เสพ

และผู้ติดยาเสพติดเป็นจำนวนมาก ประมาณการกว่า 4,000 ราย⁶ ซึ่งพื้นที่อำเภอ อมก๋อยไม่ได้มีเพียงปัญหาการลักลอบปลูกและเสพฝิ่นเท่านั้น ยังมีปัญหาการแพร่ระบาดของ ยาและสารเสพติดชนิดอื่นด้วย เช่น เมทแอมเฟตามีน ไอซ์ และสุรา และจากสถิติ การบันทึกจับกุมยาเสพติด ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2558 ถึงเดือนกันยายน 2559 พบว่า มีจำนวนผู้ถูกจับกุมจากคดียาเสพติดทั้งสิ้น 163 คน ยึดของกลางได้เป็นยาเสพติดให้โทษ ประเภท 1 ยาบ้า จำนวน 12,101 เม็ด ยาไอซ์ จำนวน 45.37 กรัม สารเสพติดให้โทษ ประเภท 2 ฝิ่นดิบ จำนวน 5,777.47 กรัม และยาเสพติดให้โทษประเภท 5 กัญชา จำนวน 38 กรัม⁷

จากสถานการณ์ในพื้นที่อำเภออมก๋อย พบว่าประชากรในพื้นที่ยังมีปัญหาความยากลำบาก ในการใช้ชีวิตในหลายด้าน ทั้งจากสภาพภูมิประเทศที่พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขาสลับซับซ้อน ทำให้การคมนาคมไม่สะดวก เนื่องจากถนนสายหลักที่ประชาชนใช้เดินทางมายัง อำเภออมก๋อย เพื่อติดต่อราชการและทำธุรกรรมต่างๆ เป็นถนนดินเกือบตลอดทั้งสาย อยู่ในสภาพที่ชำรุด เกิดหลุมบ่อเป็นจำนวนมาก การสัญจรของประชาชนเป็นไป ด้วยความยากลำบาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงฤดูฝน สภาพถนนเป็นโคลนเลน เป็นอุปสรรคต่อการสัญจรอย่างมาก ส่งผลให้การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ทั้งในด้านการศึกษา การสาธารณสุข และการขนส่งผลผลิตทางการเกษตรเป็นไปได้อย่าง นอกจากนี้ยังทำให้เกิดปัญหาการลักลอบตัดไม้ทำลายป่าเพิ่มขึ้น ส่งผลให้เกิดภัยธรรมชาติ ตามมา ทั้งน้ำท่วมและดินถล่มในฤดูฝน ไฟป่าในฤดูร้อน ส่วนฤดูหนาวอุณหภูมิ จะลดต่ำลงมาก ทำให้ประชากรส่วนใหญ่ซึ่งมีฐานะยากจนต้องประสบภาวะภัยหนาวทุกปี รวมถึงทำให้มีการลักลอบปลูกฝิ่นในพื้นที่เพื่อใช้บรรเทาอาการเจ็บป่วย เนื่องจาก การเข้าถึงบริการสาธารณสุขเป็นไปด้วยความลำบาก และเจ้าหน้าที่ภาครัฐยังเข้าถึงพื้นที่ เพื่อป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดได้ไม่ทั่วถึงและไม่ทันเวลา⁸

จากสภาพปัญหาดังกล่าว รัฐบาลได้มีคำสั่ง ศพส.ที่ 23/2555 เรื่อง การปฏิบัติพลังแผ่นดิน เอาชนะยาเสพติดอย่างยั่งยืนปี 2556 ยกกระต๊อบพื้นที่อำเภออมก๋อย เป็นพื้นที่พิเศษ มีการจัดกลไกการบริหารจัดการและมีกำลังปฏิบัติการประสานงานร่วมกับหน่วยงานต่างๆ

ในพื้นที่เพื่อแก้ปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ ภายใต้การดำเนินงานของศูนย์อำนวยการแก้ไขปัญหามันคงพื้นที่อำเภออมก๋อย (ศมพ.อ.อมก๋อย) และได้มีการจัดตั้งชุดมวลชนสัมพันธ์ (ชมส.) ขึ้นโดยมีหน้าที่หลัก คือ (1) ลดปัญหา ยาเสพติดและการปลูกฝิ่นในพื้นที่ (2) ประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ถึงโทษพิษภัยของ ยาเสพติดให้กับเยาวชนและคนในชุมชน (3) พบปะทำความเข้าใจกับชุมชนถึงบทบาท หน้าที่ของหน่วยงานและของชุดมวลชนสัมพันธ์ (ชมส.) (4) ลาดตระเวน และป้องปราม การลักลอบปลูกฝิ่นในพื้นที่ และ (5) อำนวยความสะดวกให้กับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ในการบำบัดรักษาและติดตามผู้ติดยาที่ผ่านการบำบัดรักษาแล้ว ซึ่งสอดคล้องกับ ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์หัวหน้าชุดมวลชนสัมพันธ์ท่านหนึ่งที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ อำเภออมก๋อย ซึ่งให้ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของชุดมวลชนสัมพันธ์ (ชมส.) การปฏิบัติงานของชุดมวลชนสัมพันธ์ (ชมส.) ภายใต้ศูนย์อำนวยการแก้ไขปัญหามันคงพื้นที่อำเภออมก๋อย (ศมพ.อ.อมก๋อย) โดยใช้กลยุทธ์และเทคนิคหลักจิตวิทยา และน้อมนำศาสตร์พระราชา คือ การเข้าใจ เข้าถึง และการพัฒนา มาเป็นแนวทาง ในการดำเนินงาน และมีบทบาทหลัก คือ การตอบสนองยุทธศาสตร์ตามแผนแม่บท การแก้ไขปัญหายาเสพติด และความมั่นคงพื้นที่อำเภออมก๋อย ดังนี้ ยุทธศาสตร์ที่ 1 : การพัฒนาระบบฐานข้อมูล (Intelligent Database) ยุทธศาสตร์ที่ 2 : การควบคุมพื้นที่ และบุคคลที่เกี่ยวข้อง (Affective Controlling) ยุทธศาสตร์ที่ 3 : การบำบัดรักษาติดตาม ฟื้นฟูอย่างครบวงจร (Easy Accessibility for Treatment) ยุทธศาสตร์ที่ 4 : การป้องกัน แก้ไขปัญหาฝิ่นและยาเสพติด ยุทธศาสตร์ที่ 5 : การเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง อาชีพและ การอนุรักษ์ธรรมชาติ (Active Community) และยุทธศาสตร์ที่ 6 : การอำนวยการบริหาร จัดการ (Modern Management)

การดำเนินงานของชุดมวลชนสัมพันธ์ สิ่งที่สำคัญ คือ ต้องเข้าใจความหมายของชุมชน (Community) ซึ่งชุมชนประกอบด้วย (1) ประชาชนหรือคน (People) (2) ความสนใจ ของคนร่วมกัน (Common Interest) (3) อาณาบริเวณหรือพื้นที่ (Area) (4) การปฏิบัติ ต่อกัน (Interaction) และ (5) ความสัมพันธ์ของสมาชิก (Relationship) ที่ผูกพันให้อยู่ ร่วมกันในชุมชนนั้น ส่วนคำว่าสัมพันธ์ (Relation) หมายถึง ความสัมพันธ์เกี่ยวข้องด้วย

หรือการผูกพัน ดังนั้น เมื่อมารวมกันจึงมีความหมายโดยสรุป คือ “บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องผูกพันกัน มีแนวคิดไปในทางเดียวกันและสามารถรวมกำลังในการดำเนินกิจกรรมใดๆ เพื่อประโยชน์ร่วมกันได้”⁹

การทำงานของชุดมวลชนสัมพันธ์มีวัตถุประสงค์และเป้าหมาย คือ การแนะนำความรู้แก่ประชาชนให้รู้จักป้องกันตนเอง การสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างประชาชนกับทหาร การมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน และที่สำคัญที่สุด คือ การสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนมีความรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวม ตลอดจนมีความพร้อมที่จะให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ด้วยความสมัครใจและเต็มใจ โดยเป้าหมายสูงสุดของงานมวลชนสัมพันธ์ คือ การนำความร่วมมือของประชาชนที่จะให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่มาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด¹⁰

ภารกิจหลักที่สำคัญของชุดมวลชนสัมพันธ์ (ชมส.) ในด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด คือ เข้าไปเสริมสร้างความเข้าใจ ความเข้มแข็งให้กับชุมชนให้ห่างไกลยาเสพติด โดยเน้นการป้องกันเสริมสร้างให้ชุมชนมีความรู้ ความตระหนักถึงโทษพิษภัยของยาเสพติด โดยการดำเนินงานปราบปรามยาเสพติดให้มีประสิทธิภาพขึ้น จึงต้องทำงานร่วมกับชุมชน โดยงานมวลชนสัมพันธ์เป็นวิธีหนึ่งในการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมืออันดีระหว่างทหารกับประชาชน ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมกับทหารในการป้องกันตนเองและชุมชนจากปัญหายาเสพติดและปัญหาอื่นๆ จากภารกิจหลักทำให้ชุดมวลชนสัมพันธ์มีความใกล้ชิดกับประชาชนมากยิ่งขึ้น ซึ่งการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพนั้น การได้รับความร่วมมือจากประชาชนถือเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด โดยชุดมวลชนสัมพันธ์ให้ความสำคัญกับเรื่องนี้มาตลอด มีการทบทวนความรู้และความเข้าใจบทบาทของตนเองในการแก้ไขปัญหายาเสพติด และแสวงหาวิธีการหรือมาตรการอันเหมาะสมที่จะสร้างความสัมพันธ์อันดีกับประชาชน¹¹

กองทัพบกได้นำโครงการชุมชนสัมพันธ์มาปฏิบัติใช้งานจริง ตั้งแต่ปี พ.ศ.2531 และมีการดำเนินกิจกรรมมวลชนเรื่อยมา ซึ่งจะเห็นได้จากผลการดำเนินงานประสบผลสำเร็จ

เป็นที่น่าพอใจระดับหนึ่ง โดยพบว่าเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานได้รับความร่วมมือจากประชาชนในพื้นที่เพิ่มมากขึ้น ซึ่งเป็นอีกหนึ่งช่องทางในการร่วมกันดูแลชุมชนให้ปลอดภัย จากยาเสพติดและอบายมุขต่างๆ และนอกจากนี้ที่ต่างประเทศก็มีการใช้งานมวลชนในการทำงานของเจ้าหน้าที่เช่นกัน เช่น ระบบ Koban ของญี่ปุ่น ระบบ Community Policing ของประเทศในแถบยุโรปและสหรัฐอเมริกา จะเห็นได้ว่าได้รับผลตอบแทนจากประชาชนเป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้นตามลำดับ¹²

ในประเทศสหรัฐอเมริกา เกี่ยวกับทฤษฎีตำรวจชุมชนสัมพันธ์ (Community Policing) ได้มีการทดลองปฏิบัติอย่างกว้างขวางโดยหน่วยตำรวจท้องถิ่น ซึ่งจะนำไปสู่การปฏิรูประบบวิธีการทำงานตำรวจในอนาคต โดยใช้เป็นวิธีการดึงชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการรักษาความปลอดภัยภายในชุมชนของตนเอง จากการสำรวจกลุ่มตัวอย่างหน่วยงานตำรวจขนาดใหญ่ ที่ตั้งอยู่ในท้องถิ่นที่มีประชากรตั้งแต่ 50,000 คนขึ้นไปหรือที่มีเจ้าหน้าที่ตำรวจในสังกัดตั้งแต่ 100 คนขึ้นไป จำนวน 546 แห่ง ทั่วประเทศสหรัฐอเมริกา และกลุ่มตัวอย่างหน่วยงานตำรวจขนาดเล็ก ที่ตั้งอยู่ในท้องถิ่นที่มีประชากรต่ำกว่า 50,000 คนลงมาหรือที่มีเจ้าหน้าที่ตำรวจในสังกัดต่ำกว่า 100 คนลงมา จำนวน 148 แห่ง ทั่วประเทศอเมริกาพบว่า ร้อยละ 42 ของหน่วยงานตำรวจขนาดใหญ่ ยืนยันว่าได้นำหลักการตำรวจชุมชนมาใช้เป็นปรัชญาในการทำงาน และร้อยละ 66 ของหน่วยงานตำรวจขนาดเล็ก ยืนยันว่าได้นำหลักการตำรวจชุมชนมาใช้เป็นปรัชญาในการทำงาน และร้อยละ 96.5 ของหน่วยงานตำรวจที่ตอบแบบสอบถาม ยืนยันว่าได้จัดให้มีการฝึกอบรมเกี่ยวกับหลักการตำรวจชุมชน ซึ่งผลสำรวจนี้แสดงให้เห็นว่าทฤษฎีการตำรวจชุมชนสัมพันธ์ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางและได้กลายเป็นบรรทัดฐานของปรัชญาในการทำงานของตำรวจแนวใหม่¹³

งานชุมชนในหน้าที่ของทหาร หมายถึง การงานที่ทหารได้กระทำ เพื่อให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลในสังคมหรือชุมชนต่างๆ เกิดการรวมกัน มีความสัมพันธ์ผูกพันเกี่ยวข้องต่อกัน ร่วมมือประสานการปฏิบัติเพื่อช่วยเหลือและสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหาร และเป็นการดำเนินการอย่างเป็นกระบวนการ เพื่อให้ทหารมีปฏิสัมพันธ์อันดีกับชุมชน

เป็นส่วนหนึ่งของชุมชน มีความเข้าใจปัญหาซึ่งกันและกัน ตลอดจนร่วมมือแก้ไขปัญหาต่างๆ โดยเฉพาะปัญหาสาธารณสุขเพื่อให้เกิดความสงบสุขเรียบร้อยในชุมชน โดยเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินงานที่เรียกโดยรวมว่า “งานมวลชนสัมพันธ์” ซึ่งประกอบด้วยส่วนสำคัญ 3 ประการ ที่เกื้อกูลและสนับสนุนซึ่งกันและกัน คือ (1) การประชาสัมพันธ์ (Public Relation) (2) การให้บริการแก่ชุมชน (Public Service) (3) การเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน (Public Participation)

การทำงานของทหารและมวลชนสัมพันธ์นั้นใช้การติดต่อสื่อสารกับประชาชน เน้นด้านการประชาสัมพันธ์ โดยมีเป้าหมายในการเสริมสร้างความเข้าใจ ความมั่นใจ และการสนับสนุนของประชาชนที่มีต่อเจ้าหน้าที่ทหาร ซึ่งมีแนวคิดที่ต้องการให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเข้าใจปัญหาของทหาร มีสัมพันธภาพที่ดีกับทหาร และเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน ทั้งนี้โดยมีเป้าหมายสูงสุดเพื่อให้เกิดความสงบสุขขึ้นในชุมชน¹⁴

หน้าที่และความรับผิดชอบของทหารในสังคมปัจจุบัน มีบทบาทภารกิจที่สำคัญมากมาย เกี่ยวพันกับกิจกรรมทุกอย่างในสังคม ไม่ว่าจะเป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงและไม่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดให้การดำเนินชีวิตของบุคคลเป็นไปตามกฎและระเบียบของสังคม เป็นการกระทำเพื่อให้เกิดความสงบสุขในสังคม ชนิตบ้านเมืองมีความเรียบร้อย พี่น้องประชาชนได้อยู่อย่างมีความสุข กินอิ่ม นอนหลับโดยไม่ต้องหวั่นเกรงอันตรายใดๆ หน้าที่และภารกิจที่หลากหลายไม่ว่าจะเป็นการรักษาความมั่นคงด้านอธิปไตยของชาติ การป้องกันปราบปรามและทำลายยาเสพติด และการให้ความคุ้มครองความปลอดภัยของประชาชน ภารกิจเหล่านี้หากทหารจะต้องปฏิบัติงานโดยลำพังแล้ว ย่อมจะทำให้ประสบผลสำเร็จได้น้อยมาก โดยเฉพาะปัญหายาเสพติดซึ่งปัจจุบันมีการแพร่ระบาดเป็นจำนวนมาก ส่งผลต่อประชาชนและความมั่นคงของชาติ โดยประชาชนควรมีส่วนร่วมในการหาแนวทางในการแก้ปัญหาร่วมกัน ฉะนั้นงานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานของความร่วมมือ สนับสนุนระหว่างทหารกับประชาชนในการป้องกันปัญหา

ยาเสพติด จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างความร่วมมือกับประชาชน และสร้างความมั่นคง ปลอดภัยให้กับชุมชน

การทำงานของชุดมวลชนสัมพันธ์ (ชมส.) สอดคล้องกับหลักการในการเสริมสร้างความมั่นคงของมนุษย์ให้แก่ชุมชน การสนองความต้องการที่แท้จริงของชุมชนโดยชุมชนเป็นหลัก และยึดหลักเครือข่ายจิตอาสาที่มีความชำนาญในเรื่องนั้นๆ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการดำเนินงานทุกขั้นตอน และให้มีความรู้สึกเป็นเจ้าของ และเกิดความภาคภูมิใจในผลงาน ความยืดหยุ่นในการดำเนินงาน เน้นความเรียบง่ายในการปฏิบัติ ผู้ประสานงานต้องเข้าใจชุมชนและเป็นที่วางใจของชุมชน มีความจริงใจ สามารถช่วยพัฒนาชุมชนได้จริง ไม่ได้มุ่งหาผลประโยชน์จากชุมชน มีการพัฒนาที่ยั่งยืน และมุ่งเน้นการแก้ปัญหาที่ต้นเหตุ¹⁵

สอดคล้องกับทฤษฎีตำรวจชุมชนประเทศสหรัฐอเมริกาเชื่อในปรัชญาที่ว่า ตำรวจกับประชาชนทำงานร่วมกันโดยใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรม ความรู้สึกหวาดกลัวจากภัยอาชญากรรม ตลอดจนสภาพความไร้ระเบียบและความเสื่อมโทรมทางสังคม และทางกายภาพในชุมชนต่างๆ ได้ การที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวได้นั้น หน่วยงานตำรวจจะต้องเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีกับสุจริตชนที่อยู่อาศัยในชุมชนนั้นๆ โดยเปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วม แสดงความคิดเห็น เสนอแนะในการจัดลำดับความสำคัญเร่งด่วนของปัญหา และร่วมพัฒนาสภาพความเป็นอยู่โดยรวมของชุมชน” ซึ่งเป็นการเปลี่ยนปรัชญาในการทำงานจากเดิมที่ใช้มาตรการตั้งรับมาเป็นการใช้มาตรการเชิงรุกที่เน้นการแก้ปัญหาต่างในชุมชน¹⁶

จากการสัมภาษณ์ชุดมวลชนสัมพันธ์ (ชมส.) หัวหน้าชุดและเจ้าหน้าที่ประจำชุดที่เคยปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่อำเภออมก๋อย และผู้นำชุมชน ตัวแทนองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น เกี่ยวกับบทบาทของชุดมวลชนสัมพันธ์ในการเสริมสร้างความมั่นคงด้านการป้องกันปัญหายาเสพติดในชุมชน ทำให้ทราบจุดแข็ง ปัญหาอุปสรรค และปัจจัยความสำเร็จ คือ ชุมชนในพื้นที่ได้รับประโยชน์จากการปฏิบัติหน้าที่ของชุดมวลชน

สัมพันธ์ (ชมส.) ดังนี้ “พื้นที่ปลูกผืนลดลง ถึงแม้ไม่มากแต่ค่อยๆลดลง” อันเป็นผลมาจากการทำให้ประชาชนในชุมชนโดยเฉพาะในกลุ่มเยาวชนมีความรู้เรื่องยาเสพติด และตระหนักถึงอันตรายจากการที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดมากขึ้น มีจำนวนผู้ติดยาเสพติดเข้าสู่ระบบการรักษาและบริการด้านสาธารณสุขเพิ่มมากขึ้น จากการลงพื้นที่ประชาสัมพันธ์และร่วมคัดกรองผู้ติดยาเสพติด และจูงใจให้เข้าสู่การรักษา รวมทั้งบุคลากรทางด้านสาธารณสุขสามารถเข้าถึงชุมชนได้มากยิ่งขึ้นจากการดูแลและให้การช่วยเหลือของชุดมวลชนสัมพันธ์ (ชมส.) ทำให้บุคลากรทางด้านสาธารณสุขรู้สึกปลอดภัยและมั่นใจในการลงพื้นที่ปฏิบัติงาน ให้บริการบำบัดฟื้นฟูติดตามผู้ติดยาเสพติดและยาเสพติดโดยการให้บริการจ่ายยาเมทาโดนเชิงรุกในพื้นที่มากขึ้น นอกจากนั้นกลุ่มเยาวชนและประชาชนในพื้นที่อำเภออมก๋อยได้รับรู้ถึงปัญหาเสพติดในพื้นที่ จากการได้ข้อมูลย้อนกลับจากชุดมวลชนสัมพันธ์ (ชมส.) ทำให้ชาวบ้านมีความกระตือรือร้นที่จะสร้างและพัฒนาอาชีพมากขึ้น รวมทั้งผู้นำชุมชนมีความมั่นใจและมีกำลังใจในการพัฒนาชุมชนของตนเอง เนื่องจากได้รับการสนับสนุนจากชุดมวลชนสัมพันธ์ (ชมส.) ในทุกด้าน นอกจากนี้ในชุดมวลชนสัมพันธ์ (ชมส.) มีกำลังพลที่เป็นเสนารักษ์มีความรู้และประสบการณ์ในการดูแลช่วยเหลือชาวบ้านที่เจ็บป่วย ให้การปฐมพยาบาลเบื้องต้นและให้ความรู้ด้านสุขภาพ ทำให้ชาวบ้านรู้สึกประทับใจ¹⁷

ประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานของชุดมวลชนสัมพันธ์ (ชมส.) ต่อชุมชน คือทำให้ประชาชนและชุมชนมีความเข้าใจในกระบวนการดูแลผู้ติดยาเสพติดมากขึ้นตระหนักและเห็นความสำคัญของการรักษาชุมชน มีความรู้สึกปลอดภัยจากการที่มีชุดมวลชนสัมพันธ์ (ชมส.) ปฏิบัติงานในพื้นที่ เป็นการกระตุ้นให้ชุมชนนำแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ รวมถึงการประสานงานหน่วยงานที่สามารถสนับสนุนการส่งเสริมอาชีพ เช่น สนับสนุนพันธุ์ปลา และสิ่งปลูกสร้างสำหรับสร้างบ่อเลี้ยงปลา มีการประชาสัมพันธ์ในสื่อออนไลน์ให้ผู้มีจิตศรัทธามาร่วมบริจาคให้กับชุมชนที่ขาดสนช่วยประสานและเป็นกำลังสำคัญส่วนหนึ่งในการสนับสนุนกิจกรรมของโครงการหลวงฯ ในการส่งเสริมอาชีพให้กับชุมชน¹⁸

จากผลการศึกษาทัศนคติของประชาชนต่อการปฏิบัติงานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ของตำรวจตระเวนชายแดน ในพื้นที่ตำบลท่าหมอไพร และตำบลน้ำขาว อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา พบว่า ภาพรวมมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การประสบผลสำเร็จได้ ต้องได้รับความร่วมมือจากชุมชน และประเด็นรองลงมา คือ ประชาชนรู้สึกอบอุ่นใจ และมีความปลอดภัยมากขึ้น เมื่อมีเจ้าหน้าที่ตำรวจชุดชุมชนและมวลชนสัมพันธ์เข้ามาดำเนินกิจกรรมในชุมชน¹⁹

จากการสัมภาษณ์ชุดมวลชนสัมพันธ์ (ชมส.) หัวหน้าชุดและเจ้าหน้าที่ประจำชุดที่เคยปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่อำเภออมก๋อย และผู้นำชุมชน ตัวแทนองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น²⁰ ทำให้ทราบถึงปัจจัยความสำเร็จของการปฏิบัติงานของชุดมวลชนสัมพันธ์ในพื้นที่อำเภออมก๋อย มีดังนี้ (1) มีนโยบายที่ชัดเจน (2) มีการมอบหมายงาน และการปฏิบัติตามคำสั่งอย่างเคร่งครัด (3) ความมุ่งมั่นและทำงานด้วยใจของทีมงาน โดยน้อมนำศาสตร์ของพระราชามาใช้ในการปฏิบัติงาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” (4) การทำงานโดยการบูรณาการกับเครือข่ายในพื้นที่ (5) มีองค์ความรู้ และการใช้ประโยชน์จากสื่อที่ทันสมัยและหลากหลาย และ (6) การมีส่วนร่วมและเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน โดยเข้าร่วมประชุมประชาคม และร่วมกิจกรรมของชุมชนอย่างสม่ำเสมอ เช่น งานบุญ งานศพ งานบริการ การพัฒนาชุมชน ช่วยเหลือชาวบ้านที่เดือดร้อน เช่น ซ่อมแซมบ้านเรือน ช่วยเหลือหรือนำส่งเมื่อเจ็บป่วย เป็นต้น ทำให้ชุมชนเกิดความผูกพันไว้วางใจ และรู้สึกปลอดภัยที่มีชุดมวลชนสัมพันธ์ (ชมส.) ปฏิบัติงานในพื้นที่

ปัจจัยความสำเร็จที่ส่งผลให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและเกิดผลสูงสุดนั้น จากการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานตามโครงการชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ของสถานีตำรวจภูธรอำเภอ สังกัดตำรวจภาค 4 พบว่า ปัจจัยที่ดีที่สุดที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามโครงการประกอบด้วยปัจจัย (1) ด้านความสามารถของผู้นำหรือผู้บังคับบัญชา (2) ด้านกระบวนการสื่อสารข้อมูล (3) ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน

ในโครงการ (4) ด้านการวางแผนและการควบคุม (5) ด้านสมรรถนะของหน่วยงาน และ (6) ด้านการสร้างความสำเร็จในสภาพความเป็นจริงของงาน²¹

และจากผลการศึกษารูปแบบการสร้างเครือข่ายปฏิบัติการชุมชนและมวลชนสัมพันธ์เพื่อการป้องกันอาชญากรรม (The Development of a Community Relations Action Network Model for Crime Prevention) พบว่า ความเชื่อมโยงทางสังคม มีความสัมพันธ์ทางบวกต่อความผูกพันต่อชุมชน กล่าวคือ คนที่มีความสัมพันธ์ที่ดี ภายในชุมชนจะมีความผูกพันต่อชุมชนสูง ทำให้เพิ่มศักยภาพในการป้องกันอาชญากรรม ทั้งด้านความคิด จิตใจ ประชาชนให้ความร่วมมือร่วมใจกันทำกิจกรรม ทำให้เกิดความสงบเรียบร้อยของหมู่บ้าน สอดคล้องกับการศึกษาการประเมินความพยายามในการเพิ่มประสิทธิภาพความสัมพันธ์ของตำรวจกับชุมชนในเมืองแอลเซนโทร รัฐแคลิฟอร์เนีย ที่พบว่าปัจจัยที่จะทำให้งานชุมชนสัมพันธ์ประสบผลสำเร็จมีหลายประการ เช่น ตำรวจต้องศึกษาให้เข้าใจถึงสภาพชุมชนและประชาชนในพื้นที่ต้องพยายามสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อชุมชน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน และทำให้ประชาชนในพื้นที่ทราบว่าตำรวจต้องการความร่วมมือจากชุมชน ความรู้สึกหวาดกลัวเมื่อต้องเดินกลับบ้านหรือเดินในซอย โดยลำพังลดลง สถิติอาญาที่เกิดขึ้นในหมู่บ้านลดลง²²

ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานของชุดมวลชนสัมพันธ์ เนื่องจากพื้นที่อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ เป็นพื้นที่พิเศษ อยู่ห่างไกล มีสภาพความเป็นอยู่ทุรกันดาร ชาวบ้านร้อยละ 90 เป็นชนเผ่ากะเหรี่ยง เป็นผู้ที่ยึดโอกาสทั้งด้านการศึกษา และด้านสาธารณสุข ทำให้เกิดอุปสรรคและปัญหาในการปฏิบัติงานของชุดมวลชนสัมพันธ์เป็นอย่างมาก และมากกว่าพื้นที่อื่นๆ ในระยะเริ่มต้นของการปฏิบัติงาน ทั้งการเข้าถึงพื้นที่ การขาดแคลนยานพาหนะที่เหมาะสม การสื่อสารด้านภาษาและการสื่อให้ชุมชนเข้าใจถึงวัตถุประสงค์และบทบาทหน้าที่ของชุดมวลชนสัมพันธ์ (ชมส.) ซึ่งเป็นของทหารในการปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่ จากการสัมภาษณ์หัวหน้าชุดและผู้ปฏิบัติงานของชุดมวลชนสัมพันธ์ (ชมส.) รวมทั้งประชาชน และผู้นำชุมชนในพื้นที่อำเภออมก๋อย เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่อำเภออมก๋อยของชุดมวลชนสัมพันธ์ (ชมส.) พบว่า มีข้อจำกัด

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน ดังนี้ การเข้าถึงพื้นที่ได้ยากลำบากเนื่องจากพื้นที่อำเภออมก๋อยเป็นภูเขาสลับซับซ้อนเดินทางลำบากและมีพื้นที่กว้าง ต้องใช้ยานพาหนะที่เหมาะสม เช่น รถจักรยานยนต์ และที่ผ่านมาชุดมวลชนสัมพันธ์ (ชมส.) ยังขาดยานพาหนะที่เหมาะสมและไม่เพียงพอ สอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์หัวหน้าชุดมวลชนสัมพันธ์ (ชมส.) ท่านหนึ่งที่ปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่อำเภออมก๋อยให้ข้อมูลว่า “แต่ละตำบลในพื้นที่อำเภออมก๋อยมีพื้นที่กว้าง แต่ละหมู่บ้านอยู่ห่างไกลกันพื้นที่เป็นภูเขาสลับซับซ้อน มีความยากลำบากในการเดินทาง โดยเฉพาะฤดูฝน ขาดแคลนพาหนะที่เหมาะสมที่จะเดินทางเข้าพื้นที่แทนการเดินเท้าและที่ผ่านมาแก้ไขปัญหาโดยการจัดสรรยานพาหนะที่เหมาะสมกับการเดินทางเพื่อเข้าถึงพื้นที่ เช่น จักรยานยนต์ เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน”

ปัญหาด้านการสื่อสารกับชาวบ้านในพื้นที่ ซึ่งเป็นชนเผ่าส่วนใหญ่เป็นเผ่ากะเหรี่ยงและมีบางพื้นที่ไม่สามารถสื่อสารด้วยภาษาไทยได้ ซึ่งชุดมวลชนสัมพันธ์ไม่ใช่คนในพื้นที่ และไม่สามารถสื่อสารภาษาชนเผ่าได้ จึงต้องมีการสร้างกลุ่มอาสาสมัครในชุมชน และใช้ผู้นำชุมชน เช่น ผู้ใหญ่บ้านช่วยเป็นล่ามในการสื่อสารระหว่างชุดมวลชนสัมพันธ์ (ชมส.) และชาวบ้าน ทำให้มีความเข้าใจมากยิ่งขึ้น แต่สิ่งที่เป็นข้อเสนอแนะเพื่อให้เกิดการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น คือ ควรพัฒนาระบบกระจายเสียงผ่านทางวิทยุชุมชนให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ เพิ่มความถี่ในการประชาสัมพันธ์ให้บ่อยขึ้น เพื่อให้สามารถที่จะสื่อสารกับหมู่บ้านที่อยู่ห่างไกล ยากในการเข้าถึง ให้ได้รับฟัง รับทราบข่าวสารต่างๆ รวมถึงการประชาสัมพันธ์ การให้ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพ เกี่ยวกับโทษพิษภัยจากฝิ่นและยาเสพติด ให้ความรู้เรื่องการเข้ารับการรักษาฝิ่นและจัดทำสื่อในการสอนเรื่องยาเสพติดให้กับผู้ติดยาเสพติด และประชาชนในชุมชนเป็นภาษาท้องถิ่น นอกจากนั้นชุดมวลชนสัมพันธ์ (ชมส.) ยังพบปัญหาเกี่ยวกับความลำบากในการติดต่อสื่อสารกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายนอก เนื่องจากชุดมวลชนสัมพันธ์ (ชมส.) ต้องลงปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่ห่างไกล ไม่มีสัญญาณโทรศัพท์ การใช้วิทยุสื่อสารยังไม่สามารถใช้ได้ครอบคลุมทุกพื้นที่ ทำให้เป็นอุปสรรคในการปฏิบัติงาน จึงมีข้อเสนอแนะคือควรพัฒนาระบบวิทยุสื่อสารให้มีคุณภาพมากขึ้น

ปัญหาด้านผู้นำชุมชนบางชุมชนที่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ทั้งเป็นผู้เสพและเป็นผู้ค้า จึงทำให้ไม่สามารถเป็นตัวอย่างให้กับประชาชนในชุมชนได้ และส่งผลให้การดำเนินงานของชุดมวลชนสัมพันธ์ (ชมส.) ด้านการป้องกันยาเสพติดยังมีความยุ่งยาก เนื่องจากไม่ได้ได้รับความร่วมมือจากผู้นำชุมชนนั้น และส่งผลให้ผู้ติดยาเสพติดขาดโอกาสที่จะเข้าระบบการบำบัดรักษา การเพิ่มความเข้มงวดในการป้องปราม ผู้นำชุมชนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดอย่างจริงจัง และเพิ่มมาตรการการลงโทษ โดยประสานการทำงานกับฝ่ายปกครองของอำเภอ สอดคล้องกับแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ปี 2560 แนวทางด้านการปราบปรามการดำเนินการต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดและปล่อยปละละเลย คือ เน้นการดำเนินการตามประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 112/2557 ลงวันที่ 21 กรกฎาคม 2557 เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการป้องกันเจ้าหน้าที่ของรัฐมิให้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด พ.ศ.2542 โดยให้ใช้กลไกคณะกรรมการกลั่นกรองข้อมูลหรือข่าวสารการกระทำผิดที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยให้มีหน้าที่หลักในการป้องกันมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด กรณีที่มีการกล่าวหาหรือเรียนเป็นที่สงสัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐคนใดเกี่ยวข้องกับยาเสพติด สืบสวนเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติด และปล่อยปละละเลย และกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ถูกจับกุม และให้ดำเนินการต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดและปล่อยปละละเลยตามคำสั่งศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ศอ.ปส.) ที่ 6/2559 ลงวันที่ 31 พฤษภาคม 2559²³

ปัญหาด้านความคาดหวังของชุมชนที่มีต่อการทำหน้าที่ด้านปราบปรามของชุดมวลชนสัมพันธ์ (ชมส.) และชุมชนยังเห็นว่าจำนวนบุคลากรของชุดมวลชนสัมพันธ์ (ชมส.) ที่มีอยู่มีจำนวนกำลังพลที่ปฏิบัติงานไม่เพียงพอ ไม่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่อำเภออมก๋อย ที่มีพื้นที่กว้างและเดินทางยากลำบาก จากการสัมภาษณ์ผู้นำท้องถิ่นมีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนในขอบเขตหน้าที่ของชุดมวลชนสัมพันธ์ (ชมส.) เช่น ยังคิดว่าชุดมวลชนสัมพันธ์ (ชมส.) ควรมีหน้าที่ในการตั้งด่านตรวจ ซึ่งเป็นหน้าที่ด้านการปราบปราม

ซึ่งขัดแย้งกับหน้าที่ของชุดมวลชนสัมพันธ์ที่ได้รับมอบหมาย ดังนั้น ควรมีจำนวนชุดมวลชนสัมพันธ์ (ชมส.) มีฐานปฏิบัติการให้ครอบคลุมครบทุกตำบลในพื้นที่อำเภออมก๋อย

จากการสัมภาษณ์ผู้นำส่วนท้องถิ่น และผู้นำชุมชนในพื้นที่อำเภออมก๋อย ได้ข้อมูลว่า สัดส่วนจำนวนของเจ้าหน้าที่หน้าชุดมวลชนสัมพันธ์ (ชมส.) ไม่เพียงพอ ไม่ครอบคลุมครบทุกตำบลหรือครบทุกพื้นที่ จำนวนเจ้าหน้าที่มีเพียงชุดละ 12 นาย ซึ่งถือว่าน้อยมาก เมื่อเทียบกับบทบาท หน้าที่และภารกิจที่ต้องปฏิบัติ อาจส่งผลให้ไม่สามารถปฏิบัติภารกิจให้บรรลุได้ ประชาชนในพื้นที่ห่างไกลไม่ได้รับความช่วยเหลือ และอาจมีการลักลอบปลุกฝืนในพื้นที่ที่เจ้าหน้าที่ไม่สามารถเข้าถึงได้

ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาทัศนคติของประชาชนต่อการปฏิบัติงานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ของตำรวจตระเวนชายแดน กรณีศึกษา กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 43 อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา พบว่าปัญหาอุปสรรค คือ การให้ความรู้เรื่องยาเสพติดไม่ต่อเนื่องและเพียงพอที่จะทำให้ยาเสพติดในชุมชนลดน้อยลง การขาดแคลนด้านงบประมาณในการปฏิบัติงานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ กำลังพลของเจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ในพื้นที่มีน้อยไม่เพียงพอ ตลอดจนปัญหาขาดความร่วมมือของคนในชุมชนที่จะช่วยพัฒนาชุมชนอย่างจริงจัง²⁴

และสอดคล้องกับผลการศึกษาบทบาทของตำรวจชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ที่มีต่อการแก้ไขปัญหายาเสพติดในเขตพื้นที่ของสถานีตำรวจภูธรบ้านเป่า อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ พบว่า ขาดแคลนบุคลากรในการปฏิบัติหน้าที่ด้านชุมชนสัมพันธ์มากที่สุด เนื่องจากขาดเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานที่เพียงพอในการเข้าถึงประชาชน ในพื้นที่ทำให้การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ในด้านต่างๆมีภาระเพิ่มขึ้นมากกว่าเดิม ซึ่งในบางครั้ง การปฏิบัติงานระหว่างเจ้าหน้าที่และประชาชน เกิดความผิดพลาด หรือคลาดเคลื่อนในข้อมูลที่แตกต่างกัน นำมาซึ่งความแตกแยกระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐและชุมชนนั้นๆ²⁵

ดังนั้น การที่จะทำให้งานด้านชุมชนสัมพันธ์นั้นเป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐบาลและ กองทัพบกก็คือ การแสวงความร่วมมือจากประชาชนเพื่อป้องกันปรามปรามปัญหา อาชญากรรมและปัญหาอื่นๆของสังคม โดยเจ้าหน้าที่จะต้องมีสัมพันธภาพที่ดีและเป็นมิตร กับชุมชน รวมถึงการเข้าไปมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นกับชุมชนนั้นๆ ตลอดจน การเข้าถึงชุมชนอย่างแท้จริง อีกทั้งในการทำงานของเจ้าหน้าที่ชุดชุมชนสัมพันธ์นั้น จะต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างตรงไปตรงมาทำงานด้วยความจริงใจ ตลอดจนการเป็นที่พึ่งพิง ของชุมชน ให้ความช่วยเหลือโดยไม่หวังผลตอบแทนใดๆ

บทสรุป

การแก้ไขปัญหาเสพติดในชุมชนนั้น ชุดมวลชนสัมพันธ์ (ชมส.) เป็นผู้มีบทบาทสำคัญ ที่ต้องทำงานควบคู่ไปกับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และ ภาคประชาสังคม ซึ่งจากการศึกษาข้อมูลจากบทบาทหน้าที่การทำงานของชุดมวลชนสัมพันธ์ (ชมส.) ทั้งจากหน่วยงานของชุดมวลชนสัมพันธ์ของตำรวจและชุดมวลชนสัมพันธ์ (ชมส.) ของทหารมีความสอดคล้องกัน สามารถสรุปบทบาทที่สำคัญของชุดมวลชนสัมพันธ์ (ชมส.) ของศูนย์อำนวยการแก้ไขปัญหาความมั่นคงพื้นที่อำเภออมก๋อย (ศมพ.อ.อมก๋อย) ในการเสริมสร้างความมั่นคงด้านการป้องกันปัญหาเสพติดให้กับชุมชน คือ (1) ลดปัญหาเสพติดและการปลูกฝิ่นในพื้นที่ (2) ประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ถึงโทษ พิษภัยของยาเสพติดให้กับเยาวชนและคนในชุมชน (3) พบปะทำความเข้าใจกับชุมชน ถึงบทบาทหน้าที่ของหน่วยงาน (4) ลาดตระเวน และป้องปรามการลักลอบปลูกฝิ่นในพื้นที่ และ (5) อำนวยความสะดวกให้กับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในการบำบัดรักษาผู้ป่วยและ ติดตามผู้ผ่านการบำบัด

นอกจากบทบาทดังกล่าวแล้วพบว่ายังมีบทบาทหน้าที่อื่น ซึ่งเป็นปัจจัยส่งเสริม ให้การทำงานของชุดมวลชนสัมพันธ์ในการเสริมสร้างความมั่นคงด้านการป้องกันปัญหา ยาเสพติดให้กับชุมชนเกิดความสำเร็จตามเป้าวัตถุประสงค์ตามนโยบายของ ศูนย์อำนวยการแก้ไขปัญหาความมั่นคงพื้นที่อำเภออมก๋อย (ศมพ.อ.อมก๋อย) อาทิ เช่น

ศึกษาให้เข้าใจถึงบริบท สภาพชุมชน และประชาชนในพื้นที่ การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อชุมชน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนและทำให้ประชาชนในพื้นที่ทราบถึงบทบาทที่สนับสนุน ให้เกิดการพัฒนาในชุมชน ซึ่งแตกต่างจากบทบาทการทำงานของทหารด้านการปราบปราม โดยน้อมนำศาสตร์ของพระราชามาใช้ในการปฏิบัติงาน คือ “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา”

ซึ่งจากการศึกษาข้อมูลบทบาทการทำงานของชุดมวลชนสัมพันธ์ (ชมส.) ในช่วงเริ่มต้นการทำงานพบปัญหาอุปสรรคอยู่ บางปัญหาซึ่งได้ดำเนินการแก้ไขแล้ว ส่วนปัญหาที่ยังคงมีอยู่และจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุน ช่วยเหลือ คือ เรื่องยานพาหนะที่เหมาะสมในพื้นที่อำเภออมก๋อย ทั้งรถยนต์ขับเคลื่อน 4 ล้อ และรถจักรยานยนต์ที่สามารถขับเคลื่อนในถนนที่ทุรกันดารเพื่อที่จะสามารถเข้าถึงชุมชนได้ทั่วถึงทุกพื้นที่ และเนื่องจากปัญหาขาดแคลนในพื้นที่อำเภออมก๋อยยังเป็นปัญหาที่มีความหนักหน่วง และต้องใช้ระยะเวลาและกลยุทธ์ในเรื่องของการสร้างความร่วมมือ จากชุมชนและหน่วยงานต่างๆ ดังนั้นควรเพิ่มจำนวนบุคลากรของชุดมวลชนสัมพันธ์ (ชมส.) ให้เหมาะสมและการจัดสรรงบประมาณสำหรับการทำกิจกรรมมวลชนสัมพันธ์ เช่น ของรางวัล สิ่งของเครื่องใช้ ยารักษาโรคจะเป็นสิ่งที่ช่วยสนับสนุนให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายได้ รวมทั้งควรมีการจัดสรรงบประมาณสวัสดิการค่าครองชีพที่จำเป็นให้กับชุดมวลชนสัมพันธ์ (ชมส.) เพิ่มขึ้น เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจในการทำงาน โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีความทุรกันดารอย่างอำเภออมก๋อยเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง

เอกสารอ้างอิง

¹ อัมพร ภูแก้ว. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่เทศบาล ตำบลพลวง อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี. [งานนิพนธ์ (รป.ม.) สาขาวิชาการจัดการ ภาครัฐและเอกชน]. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา; 2556.

² สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. แผนประชารัฐร่วมใจสร้าง หมู่บ้าน/ชุมชนมั่นคงปลอดภัยยาเสพติด พ.ศ.2559 – 2560 สู่วิสัยทัศน์ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน [อินเทอร์เน็ต]. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงยุติธรรม; 2559 [เข้าถึงเมื่อ 4 ธันวาคม 2560]. เข้าถึงได้จาก

https://www.oncb.go.th/Home/PublishingImages/Pages/ProgramsandActivities/Pracharat_plan%202559-2560.pdf

³ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. แผนปฏิบัติการป้องกันและ แก้ไขปัญหาเสพติด ปี 2560 [อินเทอร์เน็ต]. 2560 [เข้าถึงเมื่อ 4 ธันวาคม 2560]. เข้าถึงได้จาก

<http://www.oic.go.th/FILEWEB/CABINFOCENTER2/DRAWER051/GENERAL/DATA0000/00000611.PDF>

⁴ อวยพร เรื่องตระกูล และคณะ. การเสริมสร้างความมั่นคงของมนุษย์ด้านการศึกษาสังคม และวัฒนธรรมผ่านความร่วมมือรวมพลังระหว่างจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและชุมชนเขต ปทุมวัน. วารสารวิธีวิทยาการวิจัย [อินเทอร์เน็ต]. 2557 [เข้าถึงเมื่อ 2560 ธันวาคม 13]; 27(3): [หน้า 343 - 362]. เข้าถึงได้จาก file:///C:/Users/user/Downloads/7-19-1-PB.pdf

⁵ Wikipedia. อำเภออมก๋อย [อินเทอร์เน็ต]. 2560 [เข้าถึงเมื่อ 25 ตุลาคม 2560]. เข้าถึง ได้จาก <https://th.wikipedia.org/wiki/อำเภออมก๋อย>.

⁶ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. แผนแม่บทการแก้ไขปัญหายา ฝิ่นยาเสพติดและความมั่นคงพื้นที่อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ ระยะ 5 ปี พ.ศ. 2560 – 2564 [อินเทอร์เน็ต]. 2558 [เข้าถึงเมื่อ 13 ธันวาคม 2560]. เข้าถึงได้จาก

<http://www.ryt9.com/s/cabt/2331180>

⁷ ศูนย์อำนวยการแก้ไขปัญหามั่นคงพื้นที่อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่. เอกสารประกอบการประชุมคณะกรรมการอำนวยการศูนย์อำนวยการแก้ไขปัญหามั่นคงพื้นที่ อ.อมก๋อย จ.เชียงใหม่ ประจำปี 2559. วันที่ 21 มกราคม 2559; ที่ว่าการอำเภออมก๋อย จ.เชียงใหม่. อำเภออมก๋อย: ศูนย์อำนวยการแก้ไขปัญหามั่นคงพื้นที่อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่; 2559.

⁸ เรื่องเดียวกัน.

⁹ อานนท์ แก้วเขียว, ร้อยตำรวจเอก. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของตำรวจชุมชนและมวลชนสัมพันธ์: กรณีศึกษา กองบังคับการตำรวจนครบาล 4 [ภาคินพนธ์ คณะบริหารการพัฒนาสิ่งแวดล้อม]. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์; 2553.

¹⁰ พิทยา กล้าเอม, ร้อยตำรวจโท. งานตำรวจชุมชนสัมพันธ์กองบังคับการตำรวจนครบาล 6 กับความร่วมมือของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรม [วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์]. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์; 2545.

¹¹ มนต์ชัย สารพิมพ์, ร้อยตำรวจเอก และพงษ์ศิริ สวนแก้ว, พันตำรวจเอก. บทบาทของตำรวจชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ที่มีต่อการแก้ไขปัญหายาเสพติดในเขตพื้นที่สถานีตำรวจภูธรเมืองกาฬสินธุ์. วารสารการบริหารท้องถิ่น [อินเทอร์เน็ต]. 2559 [เข้าถึงเมื่อ 2559 พฤศจิกายน 29]; 9(3): [หน้า 86 - 99]. เข้าถึงได้จาก

<https://www.tci-thaijo.org/index.php/colakkujournals/article/view/88233/69364>

¹² พิทยา กล้าเอม, ร้อยตำรวจโท. งานตำรวจชุมชนสัมพันธ์กองบังคับการตำรวจนครบาล 6 กับความร่วมมือของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรม [วิทยานิพนธ์]. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์; 2545.

¹³ Revolvy. Community policing [Internet]. 2017. [cited 2017 Dec 8].

Available from:

<https://www.revolvy.com/main/redir.php?k=topic/Community%20policing%20item>

¹⁴ วาสนา สุขนิรันดร์, สิบตำรวจโทหญิง. บทบาทของตำรวจชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ในการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรม: กรณีศึกษาอำเภอแวง จังหวัดนราธิวาส [วิทยานิพนธ์]. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต; 2547.

¹⁵ อวยพร เรื่องตระกูล และคณะ. การเสริมสร้างความมั่นคงของมนุษย์ด้านการศึกษาสังคมและวัฒนธรรมผ่านความร่วมมือรวมพลังระหว่างจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและชุมชนเขตปทุมวัน. วารสารวิธีการวิจัย [อินเทอร์เน็ต]. 2557 [เข้าถึงเมื่อ 2560 พฤศจิกายน 10]; 27 (3): [หน้า 343].

¹⁶ Revolv. Community policing [Internet]. 2017. [cited 2017 Dec 8].

Available from:

<https://www.revolv.com/main/redir.php?k=topic/Community%20policing>
item

¹⁷ ศูนย์อำนวยการแก้ไขปัญหาความมั่นคงพื้นที่อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่. บทสัมภาษณ์ชุดมวลชนสัมพันธ์ (ชมส.) และผู้นำชุมชน เกี่ยวกับบทบาทของชุดมวลชนสัมพันธ์ในการเสริมสร้างความมั่นคงด้านการป้องกันปัญหาเสพติดในชุมชน ประจำปี 2560. 2560.

¹⁸ เรื่องเดียวกัน.

¹⁹ นิภา ทรัพย์, ร้อยตำรวจโทหญิง. ทศนคติของประชาชนต่อการปฏิบัติงานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ของตำรวจตระเวนชายแดน กรณีศึกษา กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 43 [สารนิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์]. สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์; 2554.

²⁰ ศูนย์อำนวยการแก้ไขปัญหาความมั่นคงพื้นที่อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่. บทสัมภาษณ์ชุดมวลชนสัมพันธ์ (ชมส.) และผู้นำชุมชน เกี่ยวกับบทบาทของชุดมวลชนสัมพันธ์ในการเสริมสร้างความมั่นคงด้านการป้องกันปัญหาเสพติดในชุมชน ประจำปี 2560. 2560.

²¹ สมชาย พิมพ์ชู, พันตำรวจเอก. การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานตามโครงการชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ของสถานีตำรวจภูธรอำเภอสังกัต์ตำรวจภาค 4. [วิทยานิพนธ์]. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น; 2537.

²² เทอดเกียรติ วงศาโรจน์, พันตำรวจโท. การพัฒนารูปแบบการสร้างเครือข่ายปฏิบัติการชุมชนและมวลชนสัมพันธ์เพื่อการป้องกันอาชญากรรม (The Development of a Community Relations Action Network Model for Crime Prevention). [วิทยานิพนธ์]. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร; 2557.

²³ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. แผนประชารัฐร่วมใจสร้างหมู่บ้าน/ชุมชนมั่นคงปลอดภัยยาเสพติด พ.ศ.2559 – 2560 สู่วิสัยทัศน์ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน [อินเทอร์เน็ต]. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงยุติธรรม; 2559 [เข้าถึงเมื่อ 4 ธันวาคม 2560]. เข้าถึงได้จาก

https://www.oncb.go.th/Home/PublishingImages/Pages/ProgramsandActivities/Pracharat_plan%202559-2560.pdf

²⁴ นิภา ทรัพย์, ร้อยตำรวจโทหญิง. ทักษะคติของประชาชนต่อการปฏิบัติงานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ของตำรวจตระเวนชายแดน กรณีศึกษา กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 43 [สารนิพนธ์]. สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์; 2554.

²⁵ ประจวบ โสตาบัน, ร้อยตำรวจตรี. บทบาทของตำรวจชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ที่มีต่อการแก้ไขปัญหาเสพติดในเขตพื้นที่ของสถานีตำรวจภูธรบ้านเป้า อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ. [รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการและเสนอผลการวิจัยระดับชาติและระดับนานาชาติครั้งที่ 2/2557 รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต (รป.ม.) สาขาการบริหารงานตำรวจและชุมชน]. ขอนแก่น; วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 2557.

ประวัติย่อผู้วิจัย

ยศ ชื่อ พันเอก สุรพัศม์ นำชัยรุ่งรัมย์

วัน เดือน ปี เกิด 1 พฤศจิกายน 2505

ประวัติสำเร็จการศึกษา

พ.ศ. 2526 : โรงเรียนเตรียมทหาร รุ่นที่ 24

พ.ศ. 2531 : โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า รุ่นที่ 35

พ.ศ. 2533 : โรงเรียนทหารราบศูนย์การทหารราบ ชั้นนายร้อย รุ่นที่ 84

พ.ศ. 2536 : โรงเรียนทหารราบศูนย์การทหารราบ ชั้นนายพัน รุ่นที่ 61

พ.ศ. 2540 : โรงเรียนเสนาธิการทหารบก หลักสูตรหลักประจำ ชุดที่ 75

พ.ศ. 2554 : รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการเมืองการปกครอง
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

พ.ศ. 2561 : วิทยาลัยการทัพบก หลักสูตรหลักประจำ ชุดที่ 63

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2531 – 2538 : ผู้บังคับหมวดปืนเล็ก กองร้อยอาวุธเบา ร.17 พัน 4

พ.ศ. 2538 – 2539 : ผู้บังคับกองร้อย กองร้อยอาวุธเบา ร.17 พัน 4

พ.ศ. 2539 – 2545 : รองผู้บังคับกองพัน ร.17 พัน 4

พ.ศ. 2545 – 2553 : รองเสนาธิการ กรมทหารราบที่ 17

พ.ศ. 2553 – 2556 : หัวหน้ากองกิจการพลเรือน มณฑลทหารราบที่ 32

พ.ศ. 2556 – 2560 : รองเสนาธิการกองพลทหารราบที่ 7 / รองเสนาธิการ

ศูนย์อำนวยการแก้ไขปัญหาความมั่นคงพื้นที่อำเภออมก๋อย

ตำแหน่งปัจจุบัน

พ.ศ. 2560 – ปัจจุบัน : ผู้อำนวยการกองทัพน้อยที่ 3